

Den næste sag på dagsordenen var:

28) Tredje behandling af lovforslag nr. L 82: Forslag til lov om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler (frie kostskoler), lov om produktionsskoler og lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Opfølgning på finanslovaftalen om omstillingsreserven og regelforenkling).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 13/11 2003. Første behandling 2/12 2003. Betænkning 11/12 2003. Anden behandling 16/12 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 57 stemmer (V, DF og KF) mod 44 (S, SF, RV, EL og KD).

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

29) Tredje behandling af lovforslag nr. L 83: Forslag til lov om ændring af lov om støtte til folkeoplysende voksenundervisning, frivilligt folkeoplysende foreningsarbejde og daghøjskoler samt om Folkeuniversitetet (folkeoplysningsloven). (Ændrede tilskudsbestemmelser for handicapundervisning).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 13/11 2003. Første behandling 26/11 2003. Betænkning 11/12 2003. Anden behandling 16/12 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 100 stemmer.

Tredje næstformand (Kaj Ikast):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

30) Tredje behandling af lovforslag nr. L 84: Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, lov om erhvervsuddannelser, lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse, lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v. og lov om produktionsskoler. (Fornyelse af vekseldannelsesprincippet, finansieringsomlægning m.m.).

Af undervisningsministeren (Ulla Tørnæs).
(Fremsat 13/11 2003. Første behandling 2/12 2003. Betænkning 11/12 2003. Anden behandling 16/12 2003. Tillægsbetænkning 17/12 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gitte Lillelund Bech (V):

»Jeg glæder mig i denne tid; nu falder julesneen hvid, så ved jeg, julen kommer«. Det er indledningen til »Peters Jul« af Johan Krohn.

Jeg har det ligesom Peter, når jeg står på talerstolen i dag ved tredjebehandlingen af L 84; jeg glæder mig, jeg glæder mig over, at vi faktisk tager yderligere et stort skridt i styrkelsen af erhvervsuddannelserne, så vi i tillæg til den store del af erhvervsuddannelserne, hvor vekseldannelsesprincippet fungerer optimalt – ja, jeg venter sådan set bare, til der er lidt ro i salen, så jeg kan fortsætte – kan sikre, at de resterende erhvervsuddannelser målrettes, bliver anvendelige og giver beskæftigelse.

Vi har i de seneste år set en reduktion i antallet af praktikpladser, og mange unge er stillet op i køen af praktikpladssøgende.

Det er værd at notere, at de praktikpladssøgende for størstedelens vedkommende har været koncentreret på få meget forskellige uddannelser, hvor der på andre uddannelser har været ledige praktikpladser. Der har derfor været behov for nye initiativer, som kan sikre et bedre match mellem udbuddet af praktikpladser og beskæftigelse og elevernes uddannelsesvalg.

Kl. 18.25

Når vi vedtager L 84 lige om lidt, får vi en mulighed for differentierede løsninger for de forskellige uddannelser, herunder fornyelse af uddannelserne, adgangsbegrænsning m.v. Løsningen for de mange praktikpladssøgende inden for tømrerfaget er således ikke nødvendigvis den samme løsning som for de praktikpladssøgende inden for kontorfaget. Løsningerne skal være målrettet mod de enkelte uddannelser og problemstillinger, som varierer geografisk og på tværs af fagene.

L 84 fastholder uddannelsesgarantien som i dag – det er vigtigt for mig at præcisere dette – så de elever, der optages på et hovedforløb, også garanteres mulighed for at nå frem til faglært niveau. Det er fuldstændig det samme, som gælder for uddannelsesgarantien i dag. Udgangspunktet er, at ligesom man ikke kan uddanne lærere uden praktik på en skole, så kan man heller ikke uddanne tømrere, murere, bagere eller andre faglærte, uden at de får mulighed for at stifte bekendtskab med de rutiner, der er på en arbejdsplads.

I dag er mange skolepraktikelever aktiverede i form af virksomhedsforlagt undervisning. Vi ønsker i Venstre, at disse hvilende praktikpladser konverteres til rigtige, hele praktikpladser, hvor der er kontrakt mellem virksomheden og eleven, og lovforslaget, L 84, som vi vedtager lige om lidt, giver faktisk mulighed for en langt større fleksibilitet i virksomhedsgodkendelse, indgåelse af aftaler m.v., end tilfældet er i dag. For at skaffe flere rigtige praktikpladser hviler der et stort ansvar på aktørerne på praktikpladsmarkedet, det være sig arbejdsgivere, skoler eller elever.

Vi har lyttet til arbejdsmarkedets parter, som har foreslået etablering af nye, kortere erhvervsuddannelser, der *ikke* er halve uddannelser, men som er erhvervsuddannelser målrettet mod konkrete funktioner på arbejdsmarkedet. Det bliver der nu mulighed for. Samtidig har vi tiltro til, at de faglige udvalg er sig deres ansvar bevidst med hensyn til at vurdere, hvorledes hovedforløbene kan være sat sammen for at give de bed-

ste praktikmuligheder og derigennem for at sikre vekseluddannelsesprincippet.

Når der kommer flere rigtige praktikpladser, er det naturligt at reducere antallet af elever i skolepraktik. Skolepraktik har for os i Venstre altid været en nødløsning, ikke en hovedvej. Det er for os ikke en succes at have så mange skolepraktikelever som muligt, snarere et symptom på, at der er noget, der ikke fungerer. Så lad mig benytte lejligheden til i øvrigt at slå fast: Antallet af skolepraktikpladser reduceres ikke før i 2005, idet de rigtige praktikpladser skal findes i løbet af 2004 via mange af de initiativer, som jeg nævnte før.

Afslutningsvis vil jeg sige, at forligsparterne har aftalt at følge udmøntningen af aftalen meget tæt med halvårslige evalueringer. Vi vil derfor holde et vågent øje med, om arbejdsgiverne og de øvrige aktører faktisk lever op til det ansvar, som de har, for at sikre, at vi har et erhvervsuddannelsessystem med vekseluddannelse for alle elever. Jeg glæder mig til at se resultatet, og så vil jeg som Peter også glæde mig til jul.

Torben Hansen (S):

En del af forudsætningen for regeringens forringelse af skolepraktikken må jo være, at der findes ledige praktikpladser, som ikke bliver besat, simpelt hen fordi eleverne ikke er mobile nok. Hvorfor skulle man ellers stramme EMMA-kriterierne?

Samtidig i besvarelsen til udvalget bliver det klart, at der ikke er noget materiale, der underbygger regeringens forudsætninger. Eksempelvis siger svaret på spørgsmål 18: Der findes ikke relevant og anvendeligt statistisk materiale over antal ubenyttede praktikpladser. Endvidere siger svaret på spørgsmål 48: Skærpede krav til elevernes mobilitet kan også være med til at sikre, at flere ledige praktikpladser bliver besat af søgende elever. Det vil sige, at man forudsætter, at der er ledige praktikpladser, men man har ikke noget talmateriale, så man må sige, det er en lidt flot antagelse, når man ikke engang ved, om der findes ledige praktikpladser.

Da man fra ministerens side ikke kan sige noget om antallet af ledige praktikpladser, vil jeg da gerne hjælpe ministeren. På ministeriets hjemmeside, den, der hedder www.praktikpladsen.dk, er der seks – seks! – ledige praktikpladser, og der er endda sendt materiale ud til 60.000 virksomheder i januar 2003, for at de skal bruge den hjemmeside, når de har ledige praktikplad-

ser. Så stramningen af EMMA-kriterierne er derfor helt uden hold i virkeligheden.

Socialdemokratiet vil endvidere, som under førstebehandlingen, henlede opmærksomheden på vismandsrapporten fra december 2003, hvori vismændene fremhæver, at aftalen omkring L 84 ikke tilskynder arbejdsgiverne til at oprette flere praktikpladser. Man kunne da i det mindste fra regeringens side have overvejet vismændenes indlæg. Det har man ikke gjort, man har bare fejlet det af bordet med, at man ikke er enig. Lovforslaget indeholder hverken pisk eller gulerødder til arbejdsgiverne, det indeholder kun krav til eleverne.

Kl. 18.30

Under førstebehandlingen var regeringens mantra hele tiden, at uddannelsesgarantien stort set var uforandret. I besvarelsen af spørgsmål 35 må man sige, der er tale om en ren tilståelsessag. Ikke alene står ordet uddannelsesgaranti i anførselstegen, men der nævnes også seks punkter, hvorefter »uddannelsesgarantien« justeres.

De seks punkter, der nævnes er:

1. Mulighed for EUD+ på trindelte uddannelser.
2. Styrket efterlevelse af EMMA-kriterierne.
3. Mobilitetskravet udvides til også at gælde andre erhvervsrettede uddannelser.
4. Mulighed for mobilitetsfremmende ydelser.
5. Flere uddannelser på negativlisten.
6. Flere uddannelser bliver adgangsbegrænset.

Det er en meget besynderlig måde at formulere en uddannelsesgaranti på, at flere uddannelser er på negativlisten og flere uddannelser bliver adgangsbegrænset. Det er meget svært at se, at det skulle give uddannelsesgaranti, og derfor synes jeg også, at det er rimeligt, at ministeren nu er kommet til den erkendelse, at uddannelsesgaranti skrives i anførselstegen.

På trods af et stillet spørgsmål, spørgsmål 14, er det ej heller lykkedes at få en specifikation og beregning over, hvorledes man vil skaffe de 2.000 ekstra praktikpladser. Der er nogle generelle vendinger, som ikke på nogen måde godtgør, at målet er opnåeligt. Det er vores opfattelse, at de unge skal have garanti for uddannelsen – uden gåseøjne, anførselstegn eller i sidste ende snydeblæk.

EMMA-kriterierne bliver også strammet. Nu skal de unge mennesker være geografisk mobile i hele landet, uanset hvor praktikpladsen findes. Det betyder jo i det yderste tilfælde, at en 17-årig

ellærling fra Aalborg skal tage en praktikplads i Nakskov. Det er ikke rimeligt, og det vil også være interessant at høre ramaskriget, hvis det samme blev tilfældet mellem 1. g og 2. g på det almene gymnasium.

Danske virksomheder, dansk konkurrenceevne og danske unge efterspørger et højere kompetenceniveau, ikke et lavere. Det understreges også klart i Håndværksrådets høringssvar, hvori der bl.a. står:

Det er Håndværksrådets vurdering, at virksomhederne generelt set efterspørger et højere kompetenceniveau, ikke et lavere. En trindeling kan derfor risikere at medføre, at unge tilskyndes til at tage en uddannelse, der vil stille dem dårligere på arbejdsmarkedet.

Socialdemokratiet er enig med Håndværksrådet.

At skære i skolepraktikydelsen er også et klart signal til eleven om, at de egentlig selv er lidt ude om det, når de ikke kan finde en praktikplads, og når de selv er ude om det, så må de også føle lidt.

I svaret på spørgsmål 112 står der bl.a., at ydelsesniveauet sænkes, hvilket indebærer et styrket incitament til at søge ordinære aftaler med fuld løn til andre uddannelser frem for skolepraktik med en lavere ydelse.

Så må man jo stille det naturlige spørgsmål: »...søge andre ordinære aftaler? Hvilke aftaler? Ministeriets egen hjemmeside viser, at der er seks ledige praktikpladser på landsplan.

Udvalgsbehandlingen har styrket Socialdemokratiet i, at det her forslag ikke er til gavn for de unge og de praktikpladssøgende, og man kan jo heller ikke sige, at det just har været hurraråb, som de enkelte deputationer er mødt op med i Uddannelsesudvalget.

Vi er stadig væk af den opfattelse, at det udhuler uddannelsesgarantien, det fjerner næsten 5.000 nødvendige skolepraktikpladser, det vender den tunge ende nedad i forhold til etniske unge, aktiverede og revalidender, det skader tilgangen til erhvervsuddannelserne, det straffer også eleverne for arbejdsgivernes forsømmelser, det indfører skærpet adgangsbegrænsning, og det indføres også med tilbagevirkende kraft for nogle af de elever, der startede i august i år.

Derfor vil vi selvfølgelig som tidligere stemme imod lovforslaget.

Tredje næstformand (Kaj Ikkast):
Hr. Aage Frandsen som ordfører.

Aage Frandsen (SF):

Det, vi har med at gøre, er jo et forlig mellem regeringen, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre. Sådan som debatten har været ved både første behandling og anden behandling, og som vi kan forvente den nu, vil der naturligvis ikke blive ændret i det her.

Der har været en række deputationer, der har været en demonstration, som har tilkendegivet over for os i Folketinget, at man ikke mener, at det, der kommer ud af det, er tilfredsstillende.

Kl. 18.35

Det, som er karakteristisk ved det her forslag, er jo, at man har en forventning om, at man nu får rigtige praktikpladser, ordinære praktikpladser, og ikke skal – i gæseøjne – nøjes med skolepraktikken. Det er forventningen. Det kan godt være, at de unge mennesker i dag har en fugl i hånden i form af, at de har ret til i nogle givne situationer at få en skolepraktik, men denne ret tager man fra de pågældende unge, og så siger man til dem, at i stedet kommer der måske noget derude i form af, at de kan få en ordinær praktikplads. Men nogen garanti, for at de pågældende får det, er der ikke, for det er jo så et spørgsmål, om de mekanismer, som man har aftalt skal sættes i værk, overhovedet kommer til at virke.

Derfor håber jeg, at ikke mindst Det Radikale Venstre om et år vil foretage en vurdering af, om det så giver det resultat, som man påstod det skulle give. Vi kommer jo ikke længere nu med at prøve at overbevise hinanden om, hvordan det her vil komme til at virke. Vi ved det selvfølgelig ikke, og det gør regeringen heller ikke, men hvis det viser sig, at det ikke virker, så synes jeg, at de partier og igen, ikke mindst Det Radikale Venstre, må se på det. Det kan også være, at den politiske situation er lidt anderledes og måske også lidt lysere sådan i al almindelighed om et års tid.

Det, der er problemet med den her ordning, er, at de unge, som arbejdsgiverne i dag af forskellige årsager ikke har villet give en praktikplads, i fremtiden bliver ringere stillet. Det er først og fremmest de unge, som af forskellige årsager er ramt af det, som man kalder den sociale negative arv, og som jo altså betyder, at de pågældende unge ikke har de samme forudsætninger med hjemmefra, som andre unge har.

Det er i den forbindelse også i høj grad unge med en anden etnisk baggrund, som vi ved, at arbejdsgiverne ikke har givet tilbuddet, og derfor er det også dem, der bliver ramt, hvis/når

det i fremtiden viser sig, at det, som er ude på taget, det, som man tror bliver til noget, nemlig ordinære praktikpladser, ikke viser sig.

Lad os tales ved om et års tid om en vurdering af, om det så gav det resultat, som regeringen og forligspartierne troede, og gør det ikke det, håber jeg, man vil erkende, at der er behov for at se på det igen.

Formanden:

Så er det fru Marianne Jelved som ordfører.

Marianne Jelved (RV):

Det Radikale Venstre har i adskillige år arbejdet for, at man gjorde de faglige uddannelser mere fleksible, end de var for en del år siden. Med reformen af erhvervsuddannelserne fra 2000 blev der givet mulighed for, at man kunne dele uddannelserne op i forskellige etaper. Vi talte den gang om, at det var vigtigt, at man kunne etablere sin uddannelse i moduler, og derfor ser vi også, at der er flere uddannelser, der er opbygget i trin, og at vi allerede i dag har kortere uddannelser end de traditionelle lange uddannelser.

Når vi har været meget optaget af det, så er det, fordi det efter vores opfattelse ville give flere unge mulighed for at tage en faglig uddannelse og gøre den færdig i forskellige tempi i stedet for at gøre den færdig på en gang. Dermed ville frafaldet mindskes, og det ville sikres, at flere unge fik kompetencer. Det har også været vigtigt for os, at man kunne gå tilbage igen og gøre uddannelsen færdig. Det princip videreudvikles nu på baggrund af anbefalinger fra Det Merkantile Udvalg og fra Udvalget for de Tekniske Uddannelser.

Det er helt afgørende for os, at de faglige uddannelser fastholdes som vekseluddannelser. Derfor er skolepraktik i vores øjne en nødløsning, og derfor har vi været villige til og interesserede i at deltage i arbejdet med at finde bedre løsninger end dem, vi har set igennem nogle år, nemlig en stigende brug af skolepraktik.

Det viser sig jo, at når 5.000 unge starter deres hovedforløb i skolepraktik, så vil der være under 1.000, der gør hele uddannelsen færdig i skolepraktik. Det vil sige, at der er godt 4.000 af de unge, der i løbet af årene kommer ud i en restpraktikaftale.

Kl. 18.40

Det siger jo noget om, at praktikpladserne er der, men det er jo fuldstændig korrekt, som nogle af de andre ordførere også har sagt her fra talarstolen, at vi ikke kan vide det fuldstændig

præcist. Derfor er det jo også afgørende, at forligspartierne med halve års mellemrum skal have en status over, hvor eleverne går hen, hvor de befinder sig i uddannelsesforløbet, så vi løbende kan følge op på de muligheder, der er givet i loven.

Det er meget vigtigt for os, at de faglige udvalgte er involveret i de beslutninger, der skal tages, for at de forskellige typer muligheder, der er beskrevet i loven, kan udfoldes i virkeligheden. Vi er meget opmærksomme på, at der er mulighed for, at man kan ændre strukturen i visse uddannelser.

Hvis man ser udstrakt brug af, at unge, der kommer i praktik, altså får en restuddannelsesaftale, når de har været en vis periode i skolepraktik, så det siger noget om, at man bør se på den uddannelse for at se, om de har de rette kvalifikationer, inden de kommer ud som praktikanter i en virksomhed.

Vi er også meget glade for, at vi har fundet den løsning, som måske især kunne være til gavn for unge med en anden etnisk baggrund end dansk, at vi får mulighed for at give 10 ugers ekstra undervisning, mens man dermed får bedre tid til at finde sin uddannelsesaftalepraktikplads.

Vi er tilfredse med, at EMMA-kriterierne præciseres, nogle kalder det strammes op, det har jeg ikke spor imod at kalde det. EMMA-kriterierne har altid skullet virke, det er en gammel aftale, og nu bliver de præciseret. Vi er meget opmærksomme på de nye muligheder, der er der, og især er Det Radikale Venstre meget, meget optaget af den uddannelsesmulighed, vi kalder EUD+, som vi mener kan være en ny måde at gøre ens faglige uddannelse færdig på, og som vi faktisk forventer os temmelig meget af.

Med de ord vil Det Radikale Venstre give tilsagn om at følge de initiativer, loven giver mulighed for, ganske nøje, og vi er overbeviste om, at vi kan gøre det i den gode ånd, som har været i forbindelse med forhandlingerne mellem forligspartierne og ministeren, og det ser vi frem til at kunne fortsætte.

(Kort bemærkning):

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Nu har vi så fået forklaret alle fuglene på taget.

Jeg vil gerne spørge fru Marianne Jelved: Hvilken sikkerhed har eleverne for, at der faktisk kommer flere praktikpladser? Har de en fugl i hånden, eller er det bare fugle på taget?

(Kort bemærkning):

Marianne Jelved (RV):

Jeg er ret overbevist om, at de faglige udvalg tager meget konstruktivt og godt fat i det her. Alt andet ville jo være uansvarligt, og jeg kunne ikke drømme om at mene, at de faglige udvalg var uansvarlige.

Det, der er helt centralt for mig, er, at når der er så mange restpraktikaftaler, som der er, så er der altså praktikpladser, og så må man blive endnu dygtigere til at finde de praktikpladser, som i dag bliver brugt som restpraktikpladser.

Derfor kunne jeg jo have ønsket mig, at man herfra kunne stille et modspørgsmål. Det kan jeg jo ikke, men det kan jeg gøre senere.

(Kort bemærkning):

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jamen så er vi i virkeligheden tilbage ved det spørgsmål, jeg stillede lige før, fordi det bliver ved med at være fugle på taget. Altså det er jo fint nok, at man har intentionerne, og jeg synes også, det er fint nok, at man forsøger at sætte nogle tommelskruer på, men det synes jeg måske ikke ligger så meget i den her lovgivning, som fru Marianne Jelved vurderer at det gør.

Men problemet er der fortsat, som jeg ser det, og jeg synes, vi mangler at få et svar på, hvad sikkerheden er. Altså hvordan kan eleverne være sikre på, at de kommer ud og får en praktikplads? Hvordan kan man med den her aftale være sikker på, at der faktisk kommer flere praktikpladser?

Ministeren har jo vurderet, at der er omkring 3.800 flere praktikpladser i den her aftale. Jeg har svært ved at se, på hvilken baggrund man kommer frem til lige præcis det tal, mens det kan ministeren forhåbentlig selv svare på.

Så mangler der jo stadig væk nogle praktikpladser i forhold til det niveau, vi har i dag. Hvor er sikkerheden henne?

Kl. 18.45

(Kort bemærkning):

Marianne Jelved (RV):

Jamen jeg ville skønne nøjagtig, ligesom ministeren har gjort det. Hvis vi holder fast i, at det er uomtvisteligt, og det er der jo heller ingen der har betvivlet, at 5.000 starter på skolepraktik – det er den størrelsesorden, der er kendt – og under 1.000 af de 5.000 gør deres uddannelse færdig i skolepraktik, og eftersom kvoten er 1.200 skolepraktikpladser, så må der også være mulighed for at finde de 3.800 praktikpladser, som jo

meget godt svarer til det antal restpraktikaftaler, der indgås.

I øvrigt må jeg sige om det med sikkerheden, at når man starter på en faglig uddannelse uanset hvilken, så er der jo ikke nogen overhovedet af de ca. 30.000, der starter, der kan være sikker på, at de kan få en praktikplads, bortset fra dem, der har uddannelsesaftalen, inden de starter. Så det er der jo ikke noget nyt i.

Formanden:

Så er der en sidste kort bemærkning til fru Pernille Rosenkrantz-Theil.

(Kort bemærkning).

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Det er rigtigt, at det er der ikke noget nyt i. Det, der er det nye, er, at man afskaffer en meget stor del af skolepraktikken.

I forhold til det her med tallene er der jo altså 7.200, der p.t. har en skolepraktikplads. Så det er altså ret langt fra de 3.800. Der er ret mange mennesker, som man vurderer ikke vil få en praktikplads på baggrund af denne her aftale, og deri ligger mit problem.

Jeg synes i virkeligheden, at de svar, fru Marianne Jelved giver, bekræfter, at det er fugle på taget, og så mener jeg, at man med den her aftale spiller hasard med elevernes fremtid. Det synes jeg er et stort problem.

Jeg håber, at fru Marianne Jelved som afslutning her vil bekræfte, at man vil følge det meget tæt, og jeg vil gerne spørge fru Marianne Jelved, om man vil være villig til at gå ind og ændre på aftalen, eventuelt skrue antallet af skolepraktikpladser op, såfremt det viser sig, at de ikke får praktikpladser.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg betvivler ikke, at der kan være 7.200 unge mennesker, som på en gang er i skolepraktik. Det, jeg er interesseret i, er at sige, at det antal, der starter på skolepraktik i et hovedforløb, er i størrelsesordenen 5.000 i disse år, og af dem er der godt 4.000, der når at få en restpraktikaftale, inden deres uddannelse er færdig. Deraf mine tal.

Så vil jeg sige, at der er jo skabt en masse nye muligheder, og dem har jeg noteret mig at Enhedslistens ordfører ikke interesserer sig så meget for. Der gives faktisk nogle bedre muligheder nu, og jeg går ud fra, at hvis det her projekt lykkes, sådan som det er intentionerne, så vil fru

Pernille Rosenkrantz-Theil klappe mig på skulderen bagefter og sige, at det var ganske godt, for heller ikke for Enhedslisten kan det trods alt være et mål i sig selv, at der er en bestemt mængde skolepraktikpladser.

Med hensyn til at ændre på aftalen så foregår det jo i forligskredsen, og der gøres jo, som jeg har sagt, status med et halvt års mellemrum, hvor vi følger det meget nøje for at se, om det virker, og hvis ikke det virker, så er det jo meningen, at forligspartierne skal gå ind og ændre på det, så det kommer til at virke.

Formanden:

Så er det fru Pernille Rosenkrantz-Theil som ordfører.

Pernille Rosenkrantz-Theil (EL):

Jeg havde egentlig håbet, at jeg kunne sige, at således beroliget vil jeg fremføre følgende, men det kan jeg desværre ikke. I stedet for skulle jeg måske hellere sige: således stadig bekymret.

De økonomiske vismænd har jo afsagt en klokkeklar dom over regeringens, Dansk Folkepartis og De Radikales lovforslag. Det har jeg nævnt nogle gange heroppefra. Med finanslovens aftale om skolepraktik tilskyndes virksomhederne *ikke* til at oprette flere praktikpladser i forhold til det nuværende system. Det er vismændenes dom over den her aftale.

Så er det tidligere blevet sagt, at man var lidt i tvivl om, hvilken analyse vismændene lagde til grund for det her. Det kan vi sådan set godt diskutere, det kan man sådan set gøre med hver evig eneste analyse, hver evig eneste konklusion, vismændene laver.

Men nu er det sådan, at de eneste, der ikke mener, at der er et problem med denne her aftale, er de partier, der har indgået den, og så er der arbejdsgiverorganisationerne. Ellers har samtlige haft bekymringer i forbindelse med denne her aftale.

De danske erhvervsuddannelser er jo kendetegnet ved at have en sammenhæng, en vekslende mellem teori og praksis, mellem undervisning og praktik, og præcis derfor er de praktikpladser, vi diskuterer her i dag, så centrale for en god faglig uddannelse.

Kl. 18.50

Det store problem i rigtig mange år har været, at man ikke har kunnet skaffe praktikpladser nok, altså at mange tusinde unge hvert år har stået uden praktikplads. Der har været forsøgt forskellige modeller, men vi mener i Enhedsli-

sten, at man aldrig er gået ind til sagens kerne ved at stille krav til arbejdsgiverne. Det er jo det, der skal til, det er dem, der kan oprette praktikpladserne. Der skal altså stilles krav til arbejdsgiverne om at stille praktikpladser til rådighed. Det er i virkeligheden derfor, man bliver ved med at have problemer med de her modeller, og at man bliver ved med at have et problem med at skaffe praktikpladser nok.

Så har man lavet skolepraktikken, og Det Radikale Venstre og vi er jo enige så langt, at skolepraktikken er en nødløsning. Det er en nødløsning, men det er en nødløsning, som fungerer, så længe arbejdsgiverne ikke stiller de nødvendige praktikpladser til rådighed. Det er en nødløsning, som sikrer, at en gruppe elever faktisk får sig en uddannelse, mens arbejdsgiverne ikke lever op til deres ansvar om at få skabt uddannelsespladser nok.

Foretræde, henvendelser og tusinder af unge på gaderne har sagt til forligspartierne: Lad være med at skære i skolepraktikken. De har spurgt: Hvad skal der ske med de tusinder af unge, der i fremtiden ikke kan få en skolepraktikplads? Vi har spurgt om det, og jeg synes stadig, at vi desværre kun får svar, der er fugle på taget.

Uden at være konkrete så mener forligspartierne, at der vil komme 3.800 flere praktikpladser, og der må jeg spørge ministeren endnu en gang: Hvor skal de pladser komme fra? Vi får ikke nogen konkrete bud på, hvor de pladser skal komme fra.

Når regeringen, De Radikale og Dansk Folkeparti fjerner tre fjerdedele af skolepraktikpladserne, så bliver det selvfølgelig sværere at gennemføre en uddannelse. Det, der før var usikkert i forhold til, om man fik en praktikplads, bliver endnu mere usikkert med det, man gennemfører her. Det er også derfor, at de økonomiske vismænd mener, at der kan være en risiko for, at færre får en uddannelse, fordi nogle unge vil vælge erhvervsuddannelserne fra.

Så vil jeg gerne sige heroppefra, at jeg mener, at arbejdsgiverne bærer et ansvar; jeg mener, det er ynkeligt at høre dem klynke over, at der ikke er kvalificeret arbejdskraft nok i fremtiden. Det hører vi dem sige den ene gang efter den anden. Jamen de eneste, der på det her område kan sikre, at der kommer kvalificeret arbejdskraft, er nu arbejdsgiverne. Så arbejdsgiverne skulle se at få arbejdshandskerne på og få oprettet nogle praktikpladser, så nogle unge kan komme igennem uddannelsessystemet.

Som et led i den her aftale går man ind og skærer lærlingelønnen for skolepraktikanterne ned til et langt lavere beløb. Det betyder, at unge i en skolepraktikplads får mindre at leve for om måneden, på trods af at arbejdsbyrden for den gruppe unge er fuldstændig den samme som for de unge, der er i ordinære praktikpladser.

I Enhedslisten mener vi, at uddannelse skal være en ret for alle, vi mener, at alle skal have økonomi til at kunne gennemføre en uddannelse, og derfor er det forslag, vi tredjebehandler her i dag, meget problematisk.

Jeg har fortsat tre problemer med det her forslag. For det første: Hvor skal de unge finde praktikplads henne? For det andet: Hvordan skal de få økonomien til at hænge sammen, mens de er under uddannelse, nu, hvor man skærer i ydelsen? For det tredje: Hvorfor stiller man alene krav til eleverne uden at stille nogen som helst krav til arbejdsgiverne?

De tre ting har undret mig, de tre ting bekymrer mig, og derfor kan Enhedslisten ikke støtte det her forslag.

Tove Videbæk (KD):

Da Kristendemokraternes ordfører på området ikke kan være til stede, skal jeg på Kristendemokraternes vegne fremføre følgende:

Kristendemokraterne tilsluttede sig allerede ved førstebehandlingen en del af de fremlagte initiativer i lovforslaget, bl.a. de kommunikations- og dialogskabende redskaber mellem elever og virksomheder. Vi har dog fortsat nogle bekymringer over eventuelle konsekvenser af bestemte dele af lovforslaget.

Der er talt en del om uddannelsesgarantien, og hvad den egentlig er for en størrelse, og jeg er godt klar over, at uddannelsesgaranti ikke er det samme som garanti for at kunne gennemføre en hvilken som helst uddannelse. Ifølge regeringen er det en garanti for at kunne gennemføre en erhvervsrettet uddannelse med erhvervskompetence og med rimelige beskæftigelsesudsigter, og man mener så, at EUD+ tilfører uddannelsesgarantien et nyt element.

Så er det, at jeg undrer mig, for jeg har ikke hørt erhvervslivet efterspørge arbejdskraft med delkompetencer og halvfærdige uddannelser. Vi kan se på de elever, der er blevet færdige med de mange korte videregående uddannelser, at de heller ikke har vist sig at åbne dørene til erhvervslivet inden for den branche, den pågældende elev nu havde målrettet sin uddannelse mod.

Kl. 18.55

Jeg mener, at uddannelsesgarantien udhules, når erhvervsuddannelsernes struktur og det endelige resultat af en påbegyndt erhvervsuddannelse fremstår så vanskeligt at overskue, som det fremsatte lovforslag viser.

Kristendemokraterne mener ikke, at det nuværende system på nogen måde er fyldestgørende eller optimalt, men selv om skolepraktikken er en nødløsning, så kan regeringen og forligspartierne ikke benægte, at den giver nogle bestemte unge en mulighed for at få en uddannelse der. Hvis den ikke giver beskæftigelse, giver den i det mindste disse unge et fundament i deres uddannelses- og karriereforløb, og det kan jeg umiddelbart godt se det værdifulde i.

Jeg har især haft fokus på tosprogede unges situation i forhold til erhvervsuddannelserne, for jeg mener, at der er en gruppe unge her, der for alvor kommer i klemme. Begrænsninger i skolepraktikken vil ramme i forvejen udsatte grupper i erhvervsuddannelsessystemet, fordi der ikke eksisterer nogen gulerod for virksomhederne til at tage de svage elevgrupper ind i praktik og uddannelsesforløb.

Det kan godt være, at der allerede i den nuværende ordning er uddannelser uden skolepraktik, men hvordan kan det i sig selv legitime, at man reducerer yderligere i antallet af uddannelser med skolepraktik, samtidig med at der ikke foreligger dokumentation af eller reelle bud på, hvordan antallet af reelle praktikpladser for fremtiden kan leve op til det forsvundne antal skolepraktikpladser.

På mig virker det urealistisk at forvente, at lovforslaget skaber 2.000 ekstra praktikpladser på arbejdsmarkedet vurderet i forhold til, hvad vi hidtil har set.

Jeg mener fortsat, at der er en hel central problemstilling omkring, hvilken rolle skolepraktikken spiller for udsatte grupper, og hvilken situation de kommer i efterfølgende, en problemstilling, der ikke er blevet afklaret.

Forslaget lægger meget op til erhvervsskolerne og elevernes eget opsøgende arbejde og ansvar for deres uddannelsesforløb. Jeg savner det gensidige ansvar mellem skolerne, eleverne og erhvervslivet over for uddannelsen af den kommende arbejdsstyrke i Danmark.

Virksomhederne har et ansvar. Jeg mener kun, det fremgår implicit af lovforslaget og uden opfølgning af, hvad der følger med det ansvar.

Vi er ikke under udvalgsarbejdet efter førstebehandlingen blevet overbevist om, at vores be-

kymringer ikke holder stik i virkeligheden, og derfor kan Kristendemokraterne ikke stemme for lovforslaget.

Formanden:

Så er det hr. Carsten Hansen som privatist.

Carsten Hansen (S):

Det er ligesom, at hver gang vi skal tale om erhvervsuddannelser, er det enten blevet så sent, at samtlige journalister er gået hjem, eller også er de til julefrokost som i aften, og det fortjener det her lovforslag jo i virkeligheden ikke.

Det er nok af alle de lovforslag, der bliver behandlet i forbindelse med finansloven her op til jul, det lovforslag, som er mest indgribende i den ret til uddannelse, vi plejer at være enige om her i parlamentet.

Man ændrer helt afgørende på nogle principper. Man ændrer på det princip, at folk kan komme i gang med en uddannelse og kan færdiggøre deres uddannelse, men det skal altså ikke gælde for de unge mennesker, som kommer i erhvervsuddannelser. Jeg har lige siddet og læst de sidste svar fra ministeren en gang til, og der er over 10.000, ja, næsten 11.000 unge mennesker, der står og venter på en skolepraktikplads. Der er 7.000 godt og vel endda, knap 8.000, der er i skolepraktik i øjeblikket. Derfor er det så alvorligt, at den aftale, vi i sin tid indgik under Schlüterregeringerne, nu fuldstændig falder væk.

Vi har så spurgt løbende under hele udvalgsbehandlingen, vi har stillet over 100 spørgsmål, om, hvad det er for en uddannelsesgaranti, der står tilbage. Ja, den uddannelsesgaranti, der står tilbage, er vel i virkeligheden, at man kan få en trindelt uddannelse, eller som fru Marianne Jelved sagde, man kan få EUD+, hvis man er heldig, men EUD+ forudsætter jo, at alle på arbejdsmarkedet får halve erhvervsuddannelser eller trindelte erhvervsuddannelser, og i øvrigt skal man ud og konkurrere på et arbejdsmarked, hvor der i forvejen er ganske, ganske mange unge mennesker, der går arbejdsløse.

Kl. 19.00

Man spørger sig selv, hvordan man skal kunne komme i gang med den såkaldte EUD+, der i øvrigt bryder fuldstændig afgørende med vekselluddannelsesprincippet, samt jo fik præmie for at være verdens bedste uddannelse i 1999. Derudover forsvinder uddannelsesgarantien: Det betyder voldsomt meget for imaget for de faglige uddannelser, og det betyder i virkelige-

den også utrolig meget for Danmarks velfærd, for Danmarks fremtid.

Der har i forskellige blade været angivet, hvad det er for ti uddannelser, man i første omgang ikke vil tage hånd om, hvor der ikke fremadrettet skal være skolepraktik. Det er uddannelser på en række af de her områder, hvor der er efterspørgsel efter de unge mennesker, når de færdiguddannede.

Vi spørger: Hvor skal de 3.000-4.000 unge mennesker, der ikke kan få sig en erhvervsuddannelse, gå hen, når de ikke kan komme i uddannelse, når de ikke kan komme i gang med en EUD+, fordi de ikke kan få det halve års arbejde?

Det svar, der er til dem, er, at man indfører yderligere adgangsbegrænsninger. Svaret er, at man jager unge mennesker rundt i hele landet på et forstærket EMMA-kriterium. Det er det svar, Det Radikale Venstre, regeringen og Dansk Folkeparti giver til unge mennesker, der gerne vil uddanne sig.

Hvem er det så, der går i skolepraktik i dag? Det er jo først og fremmest unge mennesker med en anden etnisk baggrund, det er voksne, og det er dem, der bliver ramt af denne katastrofale indgriben i rettigheden til at tage en afsluttet uddannelse.

Jeg forstår simpelt hen ikke, at De Radikale har skibet sig ind i det her. Jeg forstår ikke, at man for at redde, som der har stået i nogle af svarene, vores produktionsskoler, går med til at lave en besparelse på 0,5 mia. kr. og fuldstændig smadre uddannelsesgarantien – især i forhold til de grupper, vi her taler om.

Det er øget adgangsbegrænsning, halve uddannelser, og man jager de unge mennesker land og rige rundt for at finde sig en praktikplads. Det er altså et forslag, som i den grad vender den tunge ende nedad, som i den grad betyder, at man sparer for at skaffe penge til finansministerens slunkne kasse, og der er i virkeligheden ingen, som efterspørger halve uddannelser. Det ødelægger også integrationen på arbejdsmarkedet, og samtidig betyder det, at unge mennesker ikke kan blive færdige med deres uddannelser, hvilket de ønsker.

Et yderligere forhold er, at hvis man får afbrudt sit læreforhold, og hvis der er lavet adgangsbegrænsning på ens uddannelse, er der ingen garanti for, at man kan færdiggøre uddannelsen. Jeg spørger mig selv: Hvad skal det til for? Hvorfor har De Radikale også her skibet sig

ind i noget sådant? Det er ganske, ganske tyndt, og det er meget, meget alvorligt, at man på det grundlag ændrer det og bryder enigheden, der har været omkring vores erhvervsuddannelser.

Jeg skal sige, at det er samme dag, man giver erhvervslivet og hermed A. P. Møller en garanti for, at de kan få den samme indtægt og en bedre indtægt i de næste 40 år, og samtidig gør man det, at man fuldstændig afgørende forringer skolepraktikken og garantien for at kunne lave en uddannelse for de unge mennesker i erhvervslivet.

Jeg spørger mig selv: Hvor er logikken henne, og hvor vil de unge mennesker søge hen, tror man i regeringen og hos Det Radikale og Dansk Folkeparti? Jo, de vil søge over i gymnasiet, og resten vil ikke få en god faglig uddannelse, som de får i dag.

Jeg siger, som min kollega hr. Ole Vagn Christensen: A sejer velbekomme! Jeg håber, at vi får magt, som vi har agt, nemlig til at lave det her om igen, når der er gået et par år.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg ville egentlig bare gerne et stille et spørgsmål til undervisningsministeren.

I år er der nok penge til julegaver, men det, der er problemet, er jo fremtiden. Det, der er i den sag her, er, at når man aflyser skolepraktikken, er der nogle grupper, der bliver ramt, nogle mere end andre. Derfor vil jeg gerne have undervisningsministeren til at bekræfte, at en stor del af dem, der er i skolepraktik, er voksne mennesker, som bliver sat voldsomt meget ned i ydelsen.

Det ville være interessant, hvis undervisningsministeren ville bekræfte her fra talerstolen, hvor mange voksne det drejer sig om, som er i skolepraktik, og hvor meget de bliver sat ned, således at de får et helt år til at indregne i deres budget, hvem det er, der ikke skal have julegaver næste år og i årene fremover. Det, der er interessant her, er, at det er helt målrettet, at man går ind og forringer uddannelsen og grundlaget for uddannelsen set i forhold til det udkomme, uddannelsen giver.

Jeg håber inderligt, at undervisningsministeren vil gå op og svare, for det er et af de svar, som vi endnu ikke har fået i denne her sag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 62 stemmer (V, DF, KF og RV) mod 40 (S, SF, EL og KD).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den sidste sag på dagsordenen var:

31) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 91:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsordenen for Folketinget.

Af Udvalget for Forretningsordenen.

(Fremsat 3/12 2003 i betænkning fra Udvalget for Forretningsordenen. Første behandling 11/12 2003).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Line Barfod (EL):

Jeg ved godt, at vi alle sammen glæder os til juleferien, og at det er det sidste punkt, men det her handler jo om vores egne arbejdsformer herinde: Hvordan vi tror, at vi får den bedste politiske debat, hvad det er for nogle regler, vi skal vedtage for alle andre?

Fra Enhedslistens side synes vi selvfølgelig, det er væsentligt, at vi jævnlige diskuterer, om vi kunne finde nogle bedre debatformer end dem, vi har. Vi synes også, det er fint, at man laver nogle forsøg for at se, om vi kunne gøre nogle ting på en anden måde. Men i forhold til det forslag, som et bredt flertal har fremsat fra Udvalget for Forretningsordenen, så mener vi, selv om vi er enige i nogle af ændringerne, at der er en række af de andre ændringer, som vil føre til forringelser af vores debatform.

Nogle har i offentligheden begrundet de her forslag til ændring i forretningsordenen med, at det skal få flere til at deltage i debatten, at flere vil kunne være med her i Folketingssalen. Vi har bare svært ved at se, at de ændringer, der bliver foreslået, fører til, at flere kan deltage.

Man afskaffer medspørgerne om tirsdagen. Det kan ikke rigtig føre til, at der er flere, der kan deltage. Medspørgere til om onsdagen skal fremover melde sig allerede om mandagen. Medmindre man så altid vælger at melde sig til alle spørgsmål, betyder det altså, at man om onsdagen får færre, der har mulighed for at blande sig, hvis de finder ud af, at de synes, det er en vigtig sag.

Så laver man det nye forsøg med aktuel debat om onsdagen. Men det er jo kun meningen, at der skal være en fra hvert parti, der kan deltage, og der er reelt kun tid til ordførerindlæg og ikke til debat, så det fører heller ikke rigtigt til, at der er flere, der kan blande sig i den politiske debat.

Den helt store ændring for alle vores administrative første-, anden- og tredjebehandlinger af lovforslag og beslutningsforslag, hvor vi fremover kun får to korte bemærkninger i stedet for tre, giver heller ikke rigtig mere debat. Og når vi fremover skal stå nede på pladserne i stedet for heroppe på talerstolen, kan det også være, at vi får mindre mulighed for at snakke med hinanden indbyrdes og reelt få en debat.

Det er i hvert fald det, vi er nervøse for, og det er grunden til, at vi synes, det er problematisk med det her beslutningsforslag.

I højtidelige stunder omtaler man indimellem Folketinget som demokratiets højborg. Det er her, vi fastsætter reglerne for, hvordan alle andre i samfundet skal agere på forskellige områder. Det er også her, vi prøver at sige, at det er vigtigt, at man tager en debat, at man inddrager så mange som muligt i beslutningerne.

Men så er det jo lidt underligt, når det så viser sig, at der reelt ikke er den store debat. Det var ikke mange, der deltog ved førstebehandlingen af det her forslag. Samtidig viste det sig, at nogle altså oplevede, at for overhovedet at kunne få en debat om arbejdsformerne var det nødvendigt med en underskriftindsamling. Det viser lidt om, at vi måske mangler selv at lære noget i forhold til at udvikle en debatkultur om vores egne debatformer.

Vi håber fra Enhedslistens side, at det forløb, der har været her, kan føre til, at når vi næste gang skal diskutere debatformer, så gør vi det her i salen, og at der er mange flere, der blander sig. Det kunne jo også være, hvis mange flere af medlemmerne deltog i debatten om, hvordan vi egentlig synes, folketingsarbejdet skal foregå, at der så også kom flere ideer på bordet, og at vi kunne komme frem til noget, der faktisk førte til mere debat og førte til, at flere deltog i debatten.